

ESTUDI DELS ACCIDENTS DE TREBALL MORTALS DE LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA : PERÍODE 2016-2020

Miguel Font Vicent
Pilar Sureda Martínez

GENERALITAT
VALENCIANA

INVASSAT
Institut Valencià de
Seguretat i Salut en el Treball

Estudi dels accidents de treball mortals de la província de València : període 2016-2020

Miguel Font Vicent
Pilar Sureda Martínez

Juliol 2021

GENERALITAT
VALENCIANA

INVASSAT

Institut Valencià de
Seguretat i Salut en el Treball

Títol: *Estudi dels accidents de treball mortals de la província de València : període 2016-2020*

Autoria: Miguel Font Vicent i Pilar Sureda Martínez

Edició: juliol 2020

Sèrie: Apunts tècnics de l'INVASSAT

Identificador: AT-210101

Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (INVASSAT)
C/ València, 32. 46100 Burjassot
www.invassat.gva.es

GENERALITAT
VALENCIANA

INVASSAT
Institut Valencià de
Seguretat i Salut en el Treball

Per a citar aquest document:

FONT VICENT, Miguel; SUREDA MARTÍNEZ, Pilar. *Estudi dels accidents de treball mortals de la província de València : període 2016-2020* [en línia]. Burjassot: INVASSAT, 2021. 18 p. [Consulta: dd.mm.aaaa]. Disponible en XXXX. (AT-210101)

Contingut

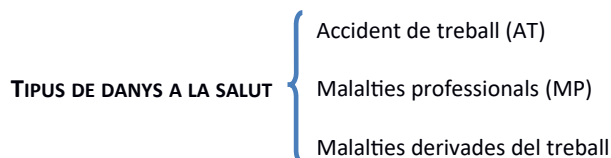
Introducció, 1. — Objectiu, 5. — Antecedents, 5. — Estudi d'accidents de treball mortals de la província de València en el període 2016-2020, 10. — Conclusions, 14. — Referències normatives i tècniques, 18.

Resum

Aquest document tècnic identifica les principals causes que han originat els accidents de treball mortals a persones treballadores de la província de València, entre els anys 2016 i 2020, i pretén donar-los a conèixer a tots els actors de l'àmbit laboral (empreses i les seues modalitats preventives, delegats i delegades de prevenció, organitzacions sindicals i patronals, treballadores i treballadors autònoms, cooperatives, persones treballadores en general, etc.). Conèixer l'origen del problema és el punt de partida per a estudiar adequadament cada situació concreta de treball, per esporàdica i tala que siga, a fi d'establir les activitats preventives que permeten dur-la a terme de manera segura, evitant tot tipus d'improvisacions.

1. INTRODUCCIÓ

La Prevenció de Riscos Laborals (d'ara endavant, PRL) té per objecte promoure la seguretat i la salut de les persones treballadores mitjançant l'aplicació de mesures i el desenvolupament de les activitats necessàries per a la prevenció de riscos derivats del treball. Una PRL inadequada o inexistent pot generar danys a la salut de treballadors i treballadores derivats del treball.

1.1. Accident de treball

El concepte d'accident de treball està definit en l'article [156 del Reial decret legislatiu 8/2015](#), de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social.

Article 156. Concepte d'accident de treball

1. S'entén per accident de treball qualsevol lesió corporal que el treballador patisca amb ocasió o per conseqüència del treball que execute per compte d'altri.

2. Tindran la consideració d'accidents de treball:

- a. Els que patisca el treballador en anar o en tornar del lloc de treball.
- b. Els que patisca el treballador amb ocasió o a conseqüència de l'exercici de càrrecs electius de caràcter sindical, així com els ocorreguts en anar o en tornar del lloc en què s'exerciten les funcions pròpies d'aquests càrrecs.
- c. Els ocorreguts amb ocasió o per conseqüència de les tasques que, fins i tot sent diferents a les del seu grup professional, execute el treballador en compliment de les ordres de l'empresari o espontàniament en interès del bon funcionament de l'empresa.
- d. Els esdeinguts en actes de salvament i en uns altres de naturalesa anàloga, quan els uns i els altres tinguen connexió amb el treball.
- e. Les malalties, no incloses en l'article següent, que contraga el treballador amb motiu de la realització del seu treball, sempre que es prove que la malaltia va tindre per causa exclusiva l'execució d'aquest.
- f. Les malalties o defectes, patits amb anterioritat pel treballador, que s'agreguen a conseqüència de la lesió constitutiva de l'accident.
- g. Les conseqüències de l'accident que resulten modificades en la seua naturalesa, duració, gravetat o acabament, per malalties intercurrents, que constituïsquen complicacions derivades del procés patològic

determinat per l'accident mateix o tinguen el seu origen en afeccions adquirides en el nou medi en què s'haja situat el pacient per a la seua curació.

3. Es presumirà, excepte prova en contra, que són constitutives d'accident de treball les lesions que patisca el treballador durant el temps i en el lloc del treball.

4. No obstant el que estableix els apartats anteriors, no tindran la consideració d'accident de treball:

a. Els que siguen deguts a força major estranya al treball. Per aquesta s'entén la que siga de tal naturalesa que no guarde cap relació amb el treball que s'executava en ocórrer l'accident. En cap cas es considerarà força major estranya al treball la insolació, el raig i altres fenòmens anàlegs de la naturalesa.

b. Els que siguen deguts a dol o a imprudència temerària del treballador accidentat.

5. No impediran la qualificació d'un accident de treball:

a. La imprudència professional que siga conseqüència de l'exercici habitual d'un treball i es derive de la confiança que aquest inspira.

b. La concurrència de culpabilitat civil o criminal de l'empresari, d'un company de treball de l'accidentat o d'un tercer, llevat que no guarde cap relació amb el treball.

Els accidents de treball poden ser amb baixa laboral o sense baixa laboral:

- AT amb baixa laboral: accidents de treball o recaigudes que comporten l'absència de l'accidentat del lloc de treball, almenys, d'un dia (excepció feta del dia que va ocórrer l'accident), amb la baixa mèdica prèvia (INSTITUT NACIONAL DE SEURETAT I HIGIENE EN EL TREBALL [INSHT], 2001).
- AT sense baixa laboral: accidents de treball que no hagen causat baixa mèdica.

Des del punt de vista preventiu, no podem quedar-nos únicament amb l'objectiu de reparar els danys produïts per la lesió física del treballador. Hem de perseguir l'objectiu de previndre tot tipus de lesió. S'han d'analitzar i estudiar tots aquells successos que interrompen la continuïtat del treball i que tenen un potencial lesiu cap a les persones, la qual cosa implica analitzar i investigar també aquells successos que no originen una lesió però sí danys materials (accidents blancs) i aquells que no originen lesió ni danys materials (incidents) però que es repeteixen amb freqüència o tenen un elevat potencial lesiu (INSHT, 2011).

Dos estudis clàssics estableixen, de manera orientativa, la relació de proporcionalitat entre els diferents tipus d'accidents laborals (INSHT, 2011, p. 19). Frank Bird, en 1969, a partir de l'anàlisi de més d'1,7 milions d'accidents notificats als Estats Units va concloure que "per cada accident amb lesió greu es produeixen 10 accidents amb lesions lleus, 30 accidents amb danys a la propietat i 600 incidents (quasi accidents) sense danys ni pèrdues visibles".

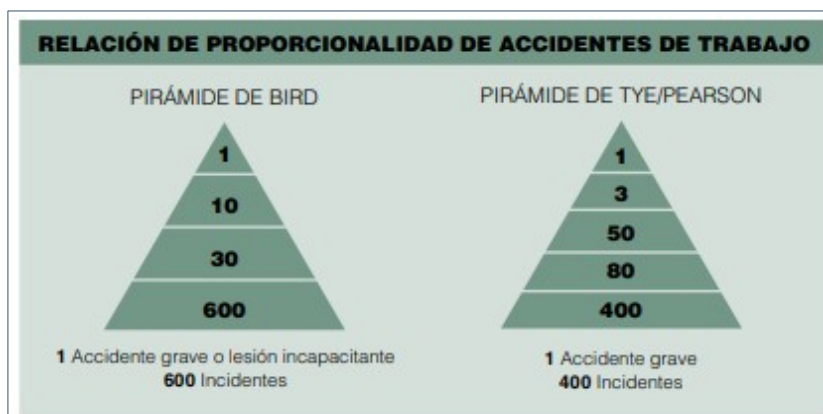

Figura 1: Relació de proporcionalitat d'accidents de treball. (INSHT, 2011, p. 19)

Tye i Pearson, uns anys després (1974-75), es van basar en l'estudi de quasi un milió d'accidents en la indústria britànica per a determinar aquesta relació: per cada accident mortal o amb lesió greu es produeixen tres accidents lleus amb absència del treball d'almenys tres dies, 50 lesions que requereixen primers auxilis, 80 accidents amb dany a la propietat i 400 incidents sense danys ni lesions.

Tots aquests estudis posen en evidència que és molt important que les empreses tinguin coneixement fefaent de tots els accidents i incidents de treball que es materialitzen en aquestes i han d'investigar-los amb rigorositat a fi d'aprendre del que ha ocorregut i adoptar totes les mesures tecnicoorganitzatives que siguin necessàries perquè no tornen a repetir-se en el futur. Així doncs, actuant de manera clara i contundent per a minimitzar el nombre d'incidentes mitjançant una coherent política preventiva es reduirà la possibilitat que es produïsquen accidents amb lesió i, amb major efecte, els accidents amb incapacitat laboral.

1.2. Malaltia professional

El concepte de malaltia professional està definit en l'article [157 del Reial decret legislatiu 8/2015](#), de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social:

Article 157. Concepte de malaltia professional

S'entendrà per malaltia professional la contreta a conseqüència del treball executat per compte d'altri en les activitats que s'especifiquen en el quadre que s'aprova per les disposicions d'aplicació i desenvolupament d'aquesta llei, i que siga provocada per l'acció dels elements o substàncies que en aquest quadre s'indiquen per a cada malaltia professional.

En aquestes disposicions s'establirà el procediment que haja d'observar-se per a la inclusió en aquest quadre de noves malalties professionals que s'estime que hagen de ser incorporades a aquest. Aquest procediment comprendrà, en tot cas, com a tràmit preceptiu, l'informe del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

El [Reial decret 1299/2006](#), de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i s'estableixen criteris per a la seua notificació i registre, és la disposició a la qual fa referència el precitat article 157 del Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

De la mateixa manera que amb els accidents de treball, es recorda a les empreses la importància de realitzar investigacions minucioses de les malalties professionals a fi de detectar les seues possibles causes i adoptar i adoptar totes les mesures tecnicoorganitzatives que siguen necessàries perquè no tornen a repetir-se en el futur.

1.3. Malaltia derivada del treball

S'entén per malaltia derivada del treball, les malalties, no incloses en l'article [157 del Reial decret legislatiu 8/2015](#), que contraga el treballador amb motiu de la realització del seu treball, sempre que es prove que la malaltia va tindre per causa exclusiva l'execució d'aquest.

Així doncs, les malalties contretes a conseqüència del treball executat per compte d'altri que no es troben incloses en el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social es coneixen com a malalties derivades del treball i, per l'article [156.2.e\) del Reial decret legislatiu 8/2015](#), de 30 d'octubre, es consideren com a accidents de treball.

2. OBJECTIU

L'objectiu del present document tècnic és identificar les principals causes dels accidents de treball mortals ocorreguts a persones treballadores de la província de València, entre els anys 2016 i 2020, i donar-los a conèixer a tots els actors afectats per aquest, empreses i les seues modalitats preventives, delegats de prevenció, organitzacions sindicals i patronals, treballadors autònoms, cooperatives, treballadors, etc. a fi que es puguin adoptar totes les mesures tecnicoorganitzatives que siguen necessàries per a eliminar o, almenys, reduir i controlar els riscos associats a aquestes causes.

A l'efecte de simplificació i de claredat en l'exposició, s'utilitzarà el concepte de causa *de l'accident* de forma àmplia, integrant en aquest no sols les causes pròpiament dites sinó també els principals factors característics (inclosos agents materials i riscos) dels accidents analitzats.

3. ANTECEDENTS

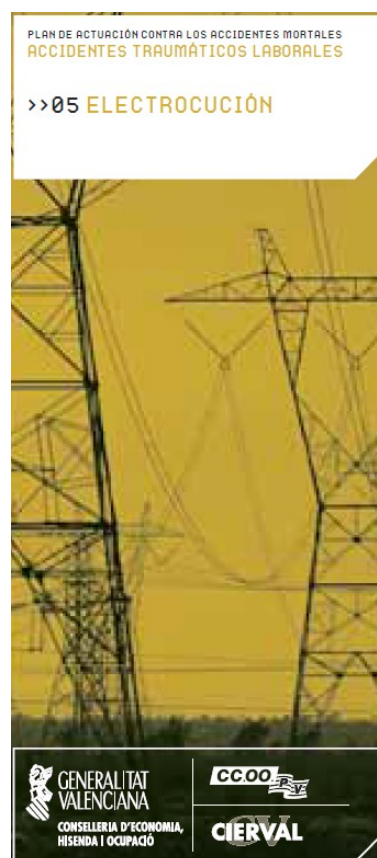
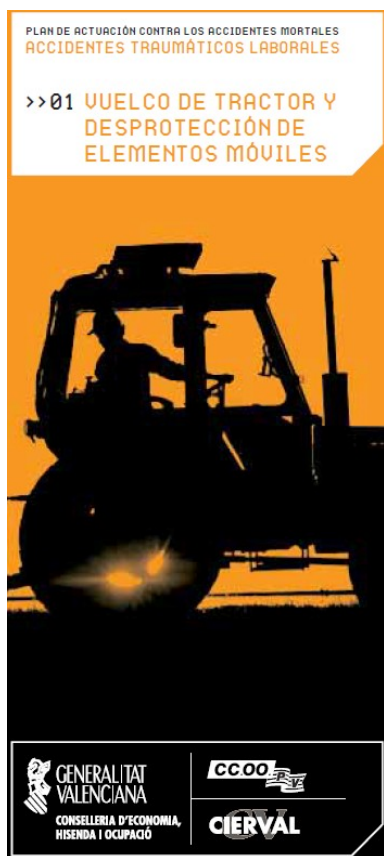
3.1. Principals causes dels accidents de treball mortals a la Comunitat Valenciana (2000)

Fa més de 20 anys l'antic Gabinet de Seguretat i Higiene en el Treball (actual INVASSAT) va participar en un pla d'acció contra els accidents de treball mortals de la Comunitat Valenciana. Per a això es van constituir quatre grups de treball: associats al trànsit, patologies no traumàtiques (accidents cardiovasculars), construcció i accidents traumàtics en els sectors d'agricultura, indústria i serveis.

En aquest últim grup d'accidents traumàtics en els sectors d'agricultura, indústria i serveis es van iniciar campanyes específiques sobre:

- bolcada de tractor;
- treballs sobre superfícies poc resistents o fràgils;
- treballs en espais confinats;
- riscos per contactes elèctrics;
- operacions de càrrega i descàrrega de materials.

Fruit d'aquestes campanyes, es va elaborar i va divulgar, amb la participació i col·laboració de Comissions Obreres del País Valencià i la CIERVAL, cinc tríptics en els quals s'abordaven les principals causes dels accidents de treball mortals esdevinguts a la Comunitat Valenciana en els últims anys del segle XX: *Vuelco de tractor y desprotección de elementos móviles*, *Trabajos en espacios confinados*, *Trabajos sobre superficies frágiles o poco resistentes*, *Trabajos en operaciones de carga y descarga* y *Electrocución*. Aquests fullets poden descarregar-se fent clic en les seues respectives portades.

3.2. Principals causes dels accidents de treball mortals a la Comunitat Valenciana (2016-2018)

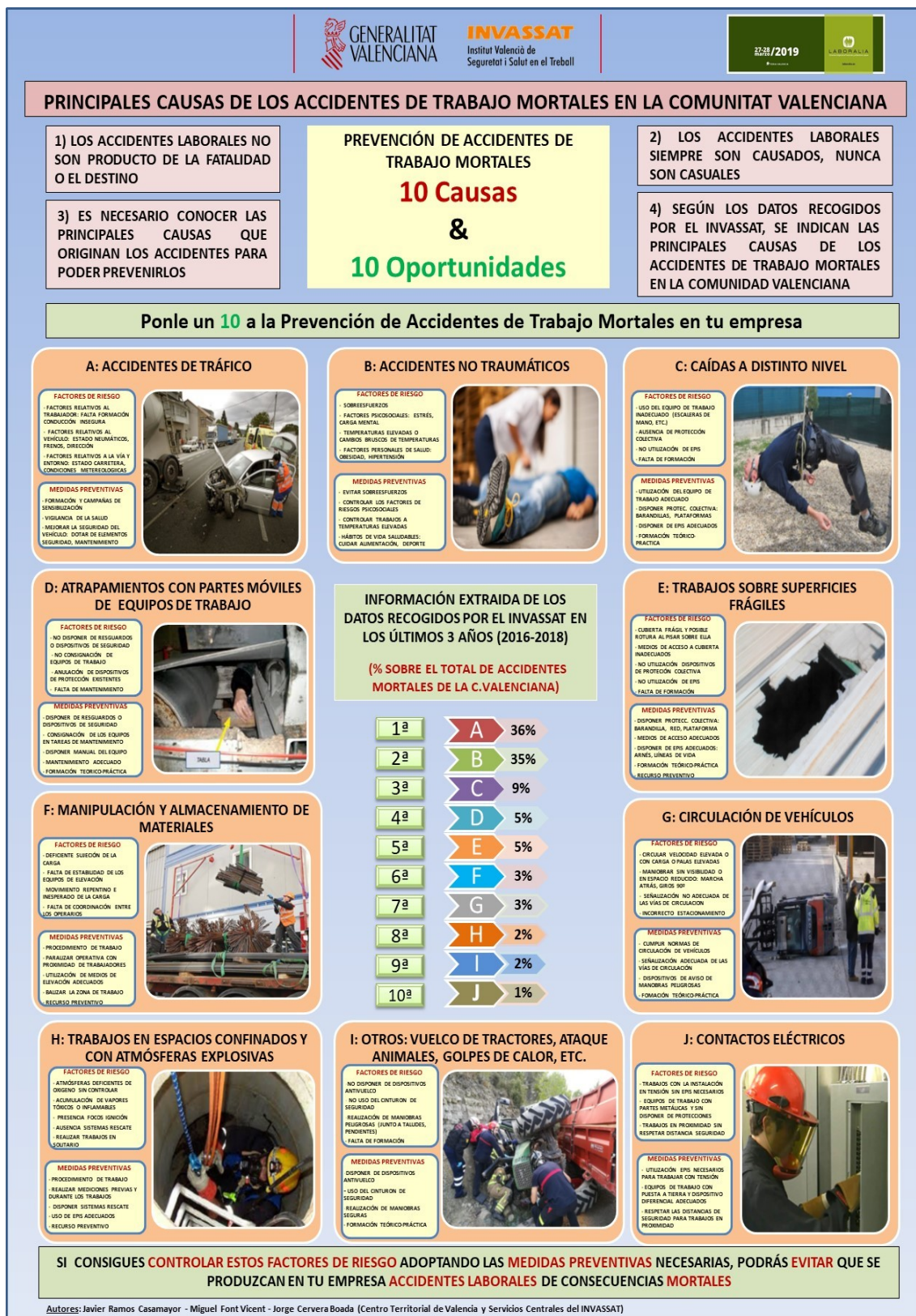
Amb motiu del Congrés de [Laboralia de març de 2019](#), el Centre Territorial de València de l'INVASSAT, va presentar un pòster identificant les principals causes dels accidents de treball mortals a la Comunitat Valenciana. Per a això es van analitzar les dades recollides per l'INVASSAT en els anys 2016, 2017 i 2018.

El pòster identificava 10 causes principals dels accidents de treball mortals, i per a cadascuna d'aquestes establia factors de risc i mesures preventives per a controlar-los. Per tant, el coneixement d'aquestes 10 causes per part de les empreses i treballadors autònoms suposava disposar de 10 oportunitats per a adoptar les mesures tecnicoorganitzatives pertinents per a eliminar o almenys reduir i controlar, els riscos que les originen.

Les 10 causes principals identificades eren les següents:

- a) **Accidents de trànsit**
- b) **Accidents no traumàtics**
- c) Caigudes a diferent nivell
- d) Atrapaments amb parts mòbils d'equips de treball
- e) **Treballs sobre superfícies fràgils**
- f) **Manipulació i emmagatzematge de materials**
- g) Circulació de vehicles
- h) **Treballs en espais confinats** i amb atmosferes explosives
- i) Altres: **bolcada de tractors**, atac d'animals, colps de calor, etc.
- j) **Contactes elèctrics**

Com es pot observar, dins d'aquestes deu causes es repeteixen les ja identificades en l'estudi anterior i exposades en l'apartat 3.1 del present document i que s'han ressaltat en negreta per a millor visualització.

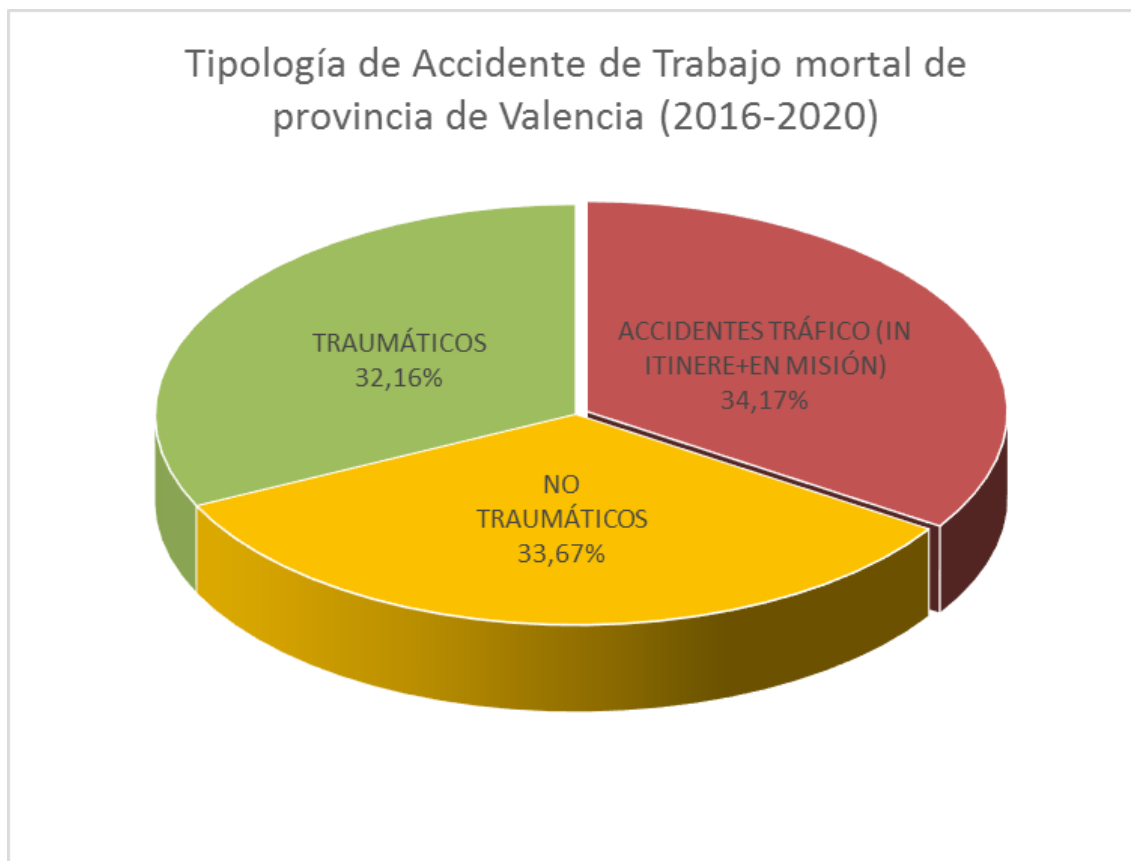

4. ESTUDI D'ACCIDENTS DE TREBALL MORTALS DE LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA EN EL PERÍODE 2016-2020

4.1. Respecte del total d'accidents de treball mortals de la província de València en el període 2016-2020

Aquest Institut ha volgut realitzar un estudi actualitzat amb les dades dels accidents de treball mortals ocorreguts en els últims cinc anys (de l'1 de gener de 2016 al 31 de desembre de 2020) tenint en compte els accidents de treball mortals de treballadors i treballadores donats d'alta en un codi de compte de cotització de la província de València.

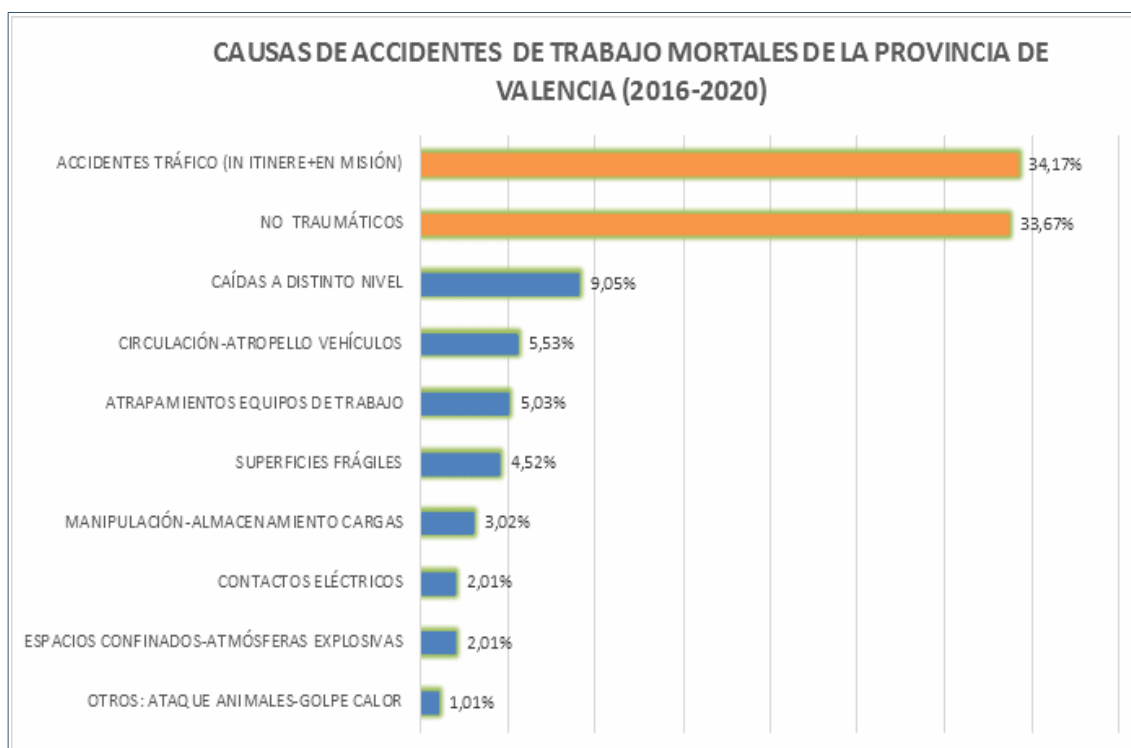
En primera instància trobem la següent relació percentual entre la tipologia d'accident de treball si els desglossem en accidents de treball traumàtics, no traumàtics i accidents de trànsit (que inclouen els accidents *in itinere* i en missió):

Gràfic 1. Tipologia d'accident de treball mortal de la província de València (2016-2020)

Podem observar un repartiment més o menys equitatiu entre els tres tipus d'accidents de treball a escala general.

Si desglossem les causes dels accidents de treball mortals de la província de València en el període 2016-2020, obtenim els següents resultats:

Gràfic 2. Causes d'accidents de treball mortals de la província de València (2016-2020)

Per tant, podem parlar del rànding següent :

RÀNDING 10 CAUSES D'ACCIDENTS MORTALS

1 ACCIDENTS TRÀNSIT (IN ITINERE+EN MISSIÓ)

2 NO TRAUMÀTICS

3 CAIGUDES A DIFERENT NIVELL

4 CIRCULACIÓ-ATROPELLAMENT VEHICLES

5 ATRAPAMENTS EQUIPS DE TREBALL

6 SUPERFÍCIES FRÀGILS

7 MANIPULACIÓ-EMMAGATZEMATGE CÀRREGUES

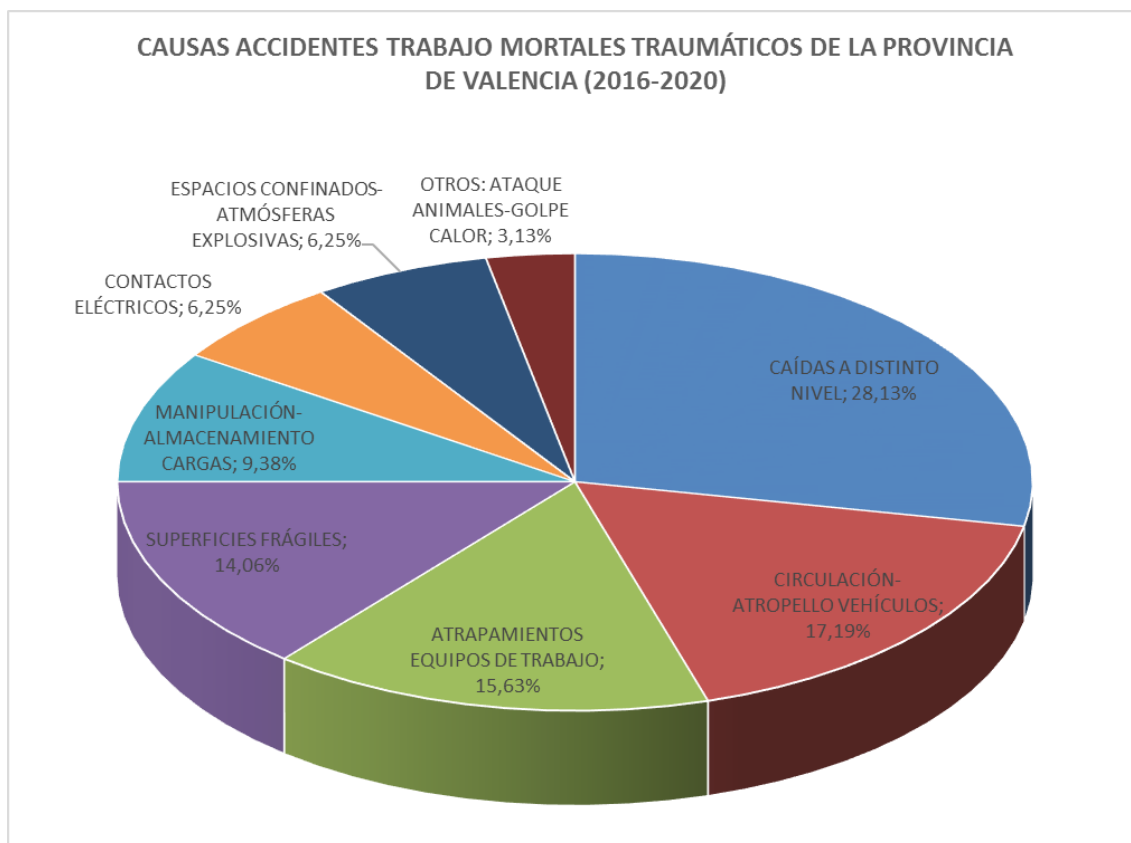
8 CONTACTES ELÈCTRICS

9 ESPAIS CONFINATS-ATMOSFERES EXPLOSIVES

10 ALTRES: ATAC D'ANIMALS-COLP CALOR

4.2. Respecte del total d'accidents de treball mortals de la província de València en el període 2016-2020

Els accidents de treball mortals traumàtics de la població treballadora amb codi de compte de cotització de la província de València, entre els anys 2016-2020, representen en 32.16 % respecte del total dels accidents de treball mortals d'aquest període i la mateixa mostra. El següent gràfic desglossa aquests accidents de treball en funció de les causes de la seua ocurrència.

Gràfic 3. Causes d'accidents de treball mortals traumàtics de la província de València (2016-2020)

Per tant, si fem un rànkung amb les causes dels accidents de treball mortals traumàtics ocorreguts a treballadors i treballadores de la província de València entre els anys 2016 i 2020 obtenim el següent:

RÀNQUING 10 CAUSES D'ACCIDENTS MORTALS		
1	CAIGUDES A DIFERENT NIVELL	28,13 %
2	CIRCULACIÓ-ATROPELLAMENT VEHICLES	17,19 %
3	ATRAPAMENTS EQUIPS DE TREBALL	15,63 %
4	SUPERFÍCIES FRÀGILS	14,06 %
5	MANIPULACIÓ-EMMAGATZEMATGE CÀRREGUES	9,38 %
6	CONTACTES ELÈCTRICS	6,25 %
7	ESPAIS CONFINATS-ATMOSFERES EXPLOSIVES	6,25 %
8	ALTRES: ATAC ANIMALS-COLP CALOR	3,13 %

4.3 Cas particular: accidents de treball mortals per caiguda d'altura

Cal esmentar que, a l'efecte d'aquest estudi, i per la seua especial significació, les caigudes des de superfícies fràgils s'han separat de la resta de caigudes a diferent nivell on s'inclouen:

- caigudes des d'estructures fixes (que no disposen d'elements fràgils)
- caigudes des de plataformes elevadores mòbils de persones (PEMP)
- caigudes des de bastida tubular
- caigudes des d'escala...

Per tant, els accidents de treball mortals per caigudes a diferent nivell (incloent les caigudes des de superfícies fràgils) representen el **13,57 %** respecte del total d'accidents de treball mortals de la província de València en el període 2016-2020, i el **42,19 %** respecte del total d'accidents de treball traumàtics mortals de la província de València en el mateix període, tal com es representa en la taula següent:

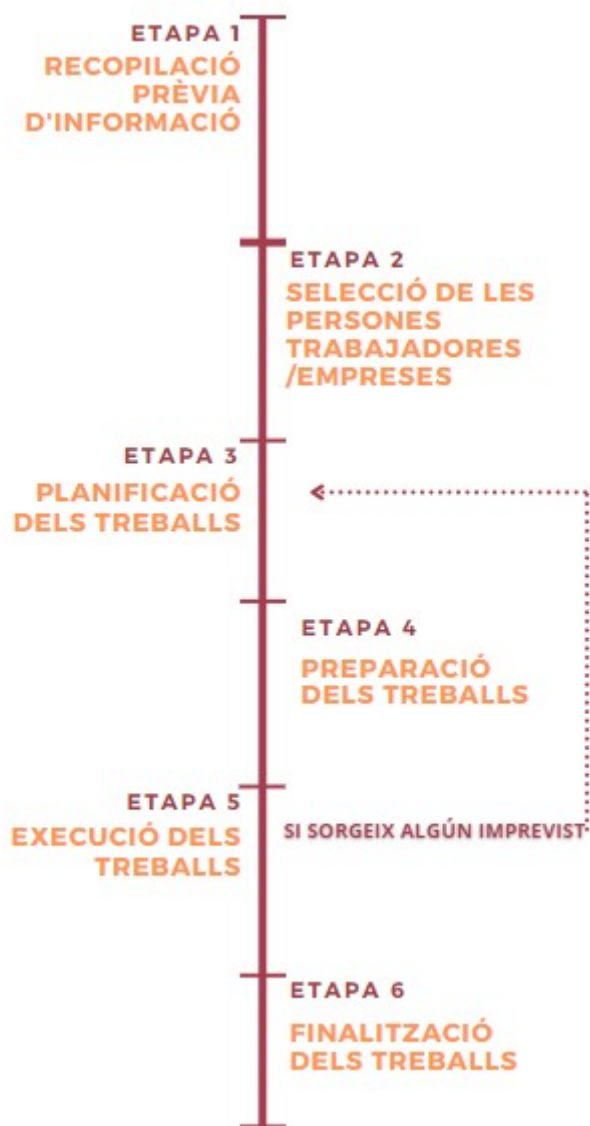
	Caigudes a diferent nivell	Caigudes des de superfícies fràgils	Total caigudes a diferent nivell
Respecte del total d'accidents de treball mortals	9,05 %	4,52 %	13,57 %
Respecte del total d'accidents de treball traumàtics mortals	28,13 %	14,06 %	42,19 %

5. CONCLUSIONS

En el període estudiat (2016-2020) s'ha pogut comprovar que s'estan repetint any rere any la mateixa tipologia d'accidents de treball mortals a la província de València; algunes d'aquestes tipologies ja es coneixien des de finals del segle XX, unes altres les coneixem amb major exactitud en l'actualitat.

Conèixer l'origen del problema és el punt de partida per a estudiar adequadament cada situació concreta de treball a fi d'establir les mesures preventives que permeten dur-la a terme de manera segura.

Estudiar cada situació en concret que pot ocasionar un dany irreparable als treballadors, **per esporàdica i curta que siga aquesta**, suposa seguir, de forma generalitzada i imprescindible, les següents etapes:

1. **Recopilació prèvia d'informació** relacionada amb els treballs a realitzar. L'empresari titular/promotor, és a dir, la persona que encarrega la realització dels treballs (o, dit d'una altra manera, qui els paga), recopilarà tota la informació al seu abast sobre les característiques d'aquests i les transmetrà als treballadors/empreses que hagen d'executar els treballs.
2. **Selecció de les persones treballadores/empreses** que executaran els treballs. L'empresari titular/promotor s'assegurarà de seleccionar a treballadors/empreses que tinguin capacitat, coneixements i experiència per a executar els treballs de manera segura.
3. **Planificació dels treballs.** Aquesta etapa inclou l'avaluació de riscos, planificació dels treballs (determinació de l'ordre en què aquests es faran, incloent, les mesures preventives que s'ha d'adoptar per a treballar de manera segura) i la redacció del procediment de treball a seguir.
4. **Preparació dels treballs.** Abans d'iniciar els treballs s'haurà de comprovar que estan disponibles tots els equips i mitjans necessaris, així com que els treballadors tenen la formació i informació adequada per a seguir el procediment de treball establert.
5. **Execució dels treballs.** Per a la realització dels treballs que poden ocasionar un dany irreparable als treballadors és necessari que hi haja un responsable de supervisar que els treballs s'executen de manera segura segons el procediment de treball establert. En aquest sentit, es recorda que quan els treballs siguen reglamentàriament considerats com a perillosos o amb riscos especials serà necessària la presència de recursos preventius d'acord amb el que indiquen els [articles 32 bis de la Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de PRL, i [22 bis del Reial decret 39/1997](#), de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció. A més, si durant l'execució dels treballs sorgira algun imprevist que poguera suposar un perill als treballadors perquè el procediment de treball definit no resulta segur o no es pot dur a terme, se suspendran els treballs i es replantejarà el procediment a seguir i es tornarà a l'etapa 3: planificació dels treballs.
6. **Finalització dels treballs.** Els treballadors/empreses que han executat els treballs posaran en coneixement de l'empresari titular/promotor la informació i documentació rellevant sobre les tasques realitzades per a la seua conservació i, si escau, per a tindre en compte en la planificació de l'activitat preventiva de l'empresa de futurs treballs (revisions, manteniments, etc.).

Per a definir aquestes sis etapes s'ha pres com a referència el document divulgatiu de la campanya [Trabajos en cubierta: lo importante es bajar con vida](#) elaborat i publicat per l'INSST en la seua pàgina web.

En la majoria de les investigacions dels accidents de treball mortals que es realitzen pel personal tècnic d'aquest centre territorial de l'INVASSAT de València apareix el factor improvisació en l'anàlisi de causes, és a dir, que les activitats a realitzar no estaven avaluades ni degudament planificades, i no hi havia procediments de treball específics que detallaren els passos a seguir, així com les mesures preventives i/o de protecció a adoptar en cadascun d'aquests.

Per tant, una vegada identificades les principals causes dels accidents de treball mortals ocorreguts a persones treballadores d'aquesta província en els últims 5 anys. **Ja no hi ha excuses. Hem d'evitar** tot tipus d'improvisacions en les situacions que sabem que poden donar lloc a accidents de treball mortals. **Cal actuar.**

Per a això, es recorda la importància de seguir les sis etapes abans indicades i de prestar especial atenció a l'etapa 3 que inclou avaluar els riscos derivats de totes les activitats a realitzar que poden originar aquest tipus d'accidents, tenint en compte totes les seues variables (naturalesa d'aquestes, característiques dels llocs de treball i de les persones treballadores afectades, equips de treball, agents higiènics, factors ergonòmics i psicosocials, etc.) i, si els resultats d'aquesta avaluació posaren de manifest situacions de risc, s'han de realitzar aquelles activitats preventives necessàries per a eliminar o reduir i controlar aquests riscos.

En la planificació d'aquestes activitats preventives és important definir procediments de treball específics que determinen la forma correcta en la qual es desenvoluparà l'activitat, incloent, entre altres aspectes, la descripció de les tasques, qui les executarà, com ho faran, quines mesures de prevenció i/o protecció s'adoptaran i com s'actuarà en cas d'emergència, tot això aplicant els principis de l'actuació preventiva indicats en l'article [15 de la Llei 31/1995](#), de 8 de novembre, de PRL: evitar el risc, combatre el risc en l'origen, tindre en compte l'evolució de la tècnica, substituir el que siga perillós per allò que comporte poc o cap perill, adoptar mesures que anteposen la protecció col·lectiva a la individual...

Per a finalitzar, es proposa donar la major difusió possible d'aquest estudi a tots els actors afectats per aquest, empreses i les seues modalitats preventives, delegats de prevenció, organitzacions sindicals i patronals, treballadores i treballadors autònoms, cooperatives, persones treballadores en general, etc. per a conscienciar-los i, al seu torn, animar-los a treballar junts conjuminant esforços a fi d'intentar erradicar aquesta xacra per a la societat, com són els accidents de treball mortals:

REFERÈNCIES NORMATIVES

ESPANYA. Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de prevención de Riesgos Laborales. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 10.11.1995, núm. 269. [Consulta: 21.06.2021]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/l/1995/11/08/31/con>

ESPANYA. Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 31.10.2016, núm. 261. [Consulta: 17.06.2021]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rdlg/2015/10/30/8/con>

ESPANYA. Real Decreto 1299/2006, de 10 de noviembre, por el que se aprueba el cuadro de enfermedades profesionales en el sistema de la Seguridad Social y se establecen criterios para su notificación y registro. *Boletín Oficial del Estado* [en línia], 19.12.2016, núm. 302. [Consulta: 17.06.2021]. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rd/2006/11/10/1299/con>

REFERÈNCIES TÈCNIQUES

INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD E HIGIENE EN EL TRABAJO (Espanya) (2001). *La gestión integral de los accidentes de trabajo (I): tratamiento documental e investigación de accidentes*. Madrid: INSHT 6 p. (Notas técnicas de prevención; 592). [Consulta: 05.07.2021]. Disponible en: https://www.insst.es/documents/94886/327064/ntp_592.pdf/9333fde1-224d-4734-b444-2b9dfc077d97

INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD E HIGIENE EN EL TRABAJO (Espanya) (2011). *Seguridad en el trabajo* [en línea]. Madrid: INSHT. 503 p. [Consulta: 05.07.2021]. ISBN: 978-84-7425-790-8. NIPO: 792-11-025-4. Disponible en: <https://www.insst.es/-/seguridad-en-el-trabajo-ano-2011>

INVASSAT

Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball

www.invassat.gva.es

secretaria.invassat@gva.es

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball